

לוי איקלע, נזדמן, לבי יוסף רישבא, שהיה צייד עופות.

קריבו ליה, הגישו לפניו, ריש טוּוּתא [יש גורסין: טוּוּסא] ראש של טווס כשהוא מבושל בחלבא.

לא אכל לוי מהתבשיל.

כי אתא לוי לקמיה דרבי, וסיפר לו את אשר אירע לו, אמר ליה רבי: מדוע רק דאגת לעצמך ולא אכלת, ואמאי לא תשמתינח, מדוע לא נידת אותם עד שיחדלו מהנהגתם.

אמר ליה: אותו המקום, אתריה דרבי יהודה בן בתירה הוה. ואמינא, דילמא רבי יהודה בן בתירא דרש להו כדברי רבי יוסי הגלילי.

דתנן: רבי יוסי הגלילי אומר: נאמר בתורה "לא תאכלו כל נבלה". ונאמר בהמשך אותו פסוק "לא תבשל גדי בחלב אמו".

ודורש רבי יוסי הגלילי: רק את מה שאסור לאכלו משום נבלה, אסור לבשל אותו בחלב.

וכי תימא: גם עוף, שאסור משום נבלה, יכול יהא אסור גם הוא לבשלו בחלב?

תלמוד לומר "לא תבשל לגדי בחלב אמו". מי שיש לו חלב אם הוא שאסור לבשלו בחלב, יצא עוף, שאין לו חלב אם, שמותר לבשלו בחלב.

אמר רבי יצחק: עיר אחת היתה בארץ ישראל, שהיו עושין כדברי רבי אליעזר, (2) והיו בני אותה עיר, מתים בזמן, בזקנותם. (3)

ולא עוד. אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה, גזרה על ישראל על מצות המילה, ועל אותה עיר לא גזרה.

תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מצוה שקבלו ישראל עליהם אותה בשמחה, כגון מצות מילה, דכתיב בה "שש אנוכי על אמרתך — כמוצא שלל רב", והיינו מצות מילה, שהיתה בשעה שנצטוו בה אברהם אבינו "אמירה" יחידה, שהרי היא קדמה לשאר אמירות — עדיין עושין אותה בשמחה, שעושין סעודה לכבודה. (4)

אינו חולה ולמה נחלל עליו את השבת עכשיו? והרשב"א עצמו תירץ כי כיון שצריך לחלל שבת בעצם המילה, משום כן הכל מותר.

2. וכתב המהרש"ל שאף שאין הלכה כרבי אליעזר אלא כרבים, אלו ואלו דברי אלהים חיים. ועיין בשפת אמת.

3. במהרש"א ביאר שזהו מדה כנגד מדה, על שהיו מדקדקין לעשות כלי מילה אפילו בשבת כדי לקיים מצות מילה בזמנה, גם הם מתו בזמן.

ומרן הגרא"ל שטיינמן ב"דרך פקודיך" חלק ב ביאר את דברי המהרש"א, שזכותם הגדולה היתה משום שעשיית הכנה למצוה בזמנה בשבת מחייבת שכל כולה של ההכנה תהיה לצורך המצוה, שהרי בשבת הותרה רק עשיית הכנה למצוה בלבד, ללא כל עשייה או מחשבה אחרת. וכשעושים מעשה שנוהרים בו בתכלית שיהיה מעשה של מצוה בלבד ובשלימות, זוכים לכזאת ברכה, ומתברכים במידה כנגד מידה, מה הם הקפידו בזמנה של המצוה לקיימה בשלימות, אף הם זכו למות בזמן.